

811.18'276.6:35(497.7)

Ајтен Хајдари-Ќамили**УНИФИЦИРАЊЕ НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕРМИНОЛОГИЈА
ВО АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК**

Потребата за унифицирање на административната терминологија во Република Северна Македонија, Албанија и Косово, поточно, во албанскиот јазик, е констатирана одамна, особено при употребата на албанскиот јазик во администрацијата во РСМ. Преведувачите, а понекогаш и авторите на административните текстови во РС Македонија често се соочуваат со големи предизвици при изборот на соодветни термини, бидејќи се соочуваат со различни варијанти на термини во овие три држави. Во Албанија административната терминологија е повеќе под влијание на италијанскиот јазик, а во последно време од англискиот јазик, додека, во Косово и во Северна Македонија повеќе влијаеле германскиот и јужнословенските јазици. Затоа терминологијата не е унифицирана.

Многу важно прашање е кој модел да се земе предвид – тој што се употребува во Албанија, тој во Косово или буквалниот превод од македонскиот јазик. За да им се стави крај на овие предизвици, единствено решение е да се унифицира, прво административната терминологија во албанскиот стандарен јазик, а потоа и терминологијата во другите области.

За да се аргументира потребата за унифицирање на терминологијата, во продолжение ќе анализирам само некои од термините и поимите што се проблематични, од кои поголемиот дел се синоними со потполно исто значење, а некои со приближно значење. Некои синонимни парови немаат ниту една семантичка разлика, се менува само јазикот од кој влегле во албанскиот јазик. Термините ги анализирав според објаснувањата во толковните речници (Речник на современиот албански јазик и Речник на современиот македонски јазик), потоа, како што се преведуваат во двојазичните речници (албанско-македонски и македонско-албански речник)

и, за споредба, ги земам предвид и речниците албанско-српскохрватски и обратно, бидејќи се работи за меѓународни поими или поими што се слични во јужнословенските јазици.

Често се случува преведувачите во институциите да бидат ставени во незавидни ситуации, бидејќи секогаш се жртви на критики за јазичното ниво што го поседуваат или за изборот на соодветни термини, дури и кога тие не се виновни. Една од овие ситуации е случајот со називите на составните делови на институциите, како што се: *секџор*, *џранка*, *единица*, *огделение*, *огдел* итн., кои не се унифицирани ниту меѓу сестринските институции во РС Македонија, а уште помалку со хомологните институции на Албанија и Косово.

Ако за истата подгранка на институцијата во една институција се користи *огделение*, во друга се користи *огдел*, во трета *секција*, некаде нешто друго, додека, при превод на албански јазик понекогаш се преведуваат како *njësi*, некаде како *seksion*, некаде *degë*, на друго место *njësiti* итн. Причината за ова е тоа што во албанскиот или во македонскиот толковен речник сите овие зборови се синоними со потполно исто значење или со приближно значење, додека во албанско-македонските или македонско-албанските речници за сите овие зборови се редат сите горенаведени поими како алтернатви. Изборот на збор останува на одговорност на преведувачот или на раководителот на институцијата. Треба да се нагласи дека многу често преведувачите од различни институции не разменуваат идеи меѓу себе, но и ако разменуваат, не можат да се усогласат меѓу себе. Дури, не само што не можат да се усогласат преведувачите, туку и албанолозите. Во случаите кога се консултирани, секој дава различен одговор, во зависност од вкусот, стилот, менталитетот или нешто друго.

Мора да се најде решение за овие проблеми што е можно поскоро и токму поради тоа почнав да ги истражувам причините за оваа појава и да изнајдам решение. Сакајќи да дадам придонес во ова прашање, направив анализа во која се одразуваат објаснувањата на горенаведените поими, нивното дефинирање или описот во толковните речници. Прво ги наведувам зборовите од речниците на современиот албански јазик, потоа и од речниците на современиот македонски јазик. Исто така, овие зборови ги споредувам со нивниот превод во албанско-македонските речници и во македонско-албанските речници. Дополнително, за споредба земам предвид и албанско-српскохрватските и српскохрватско-албанските речници, бидејќи се работи за меѓународни поими или термини што се исти во јужнословенските јазици.

Во продолжение се прикажани зборовите како што се објаснуваат (опишуваат) во толковните речници на современиот албански јазик:

Sektor – nënndarje e veprimtarisë së një institucioni kërkimor-shkencor ose e një administrate sipas fushave të veçanta.¹

Njësi – formacion ushtarak që përbëhet nga disa reparte (brigada, batalione etj.) të një arme që kryen detyra të caktuara luftarake. 2. nënndarje administrative.²

Njësit – formacion i vogël ushtarak, *Njësit vrojtues. Njësitet e luftimit. Njësitet vullnetare popullore. Njësi i shërbimit.*³

Seksion – degë ose ndarje e veçantë e një institucioni shtetëror, organizatë shoqërore etj. 2. ndarje e veçantë që përfshin disa fusha të afërta studimi në një akademi shkencash. 3. një nga ndarjet e punimeve të një kongresi, konference etj.⁴

Repart – ndarje në një ndërmarrje prodhimi, shërbimi, tregtie etj. sipas llojit të punës, pajisjeve ose të prodhimit. Ndarje në një spital. 2. njësi ushtarake sipas detyrës ose llojit të armës që ka. 3. grup njerëzish për të vepruar me një qëllim të përbashkët.⁵

Degë – nënndarje administrative në një dikaster, në një ndërmarrje a në një institucion; pjesë e një organizate kulturore a e një institucioni që vepron në një rreth a qytet tjetër: *Dega ushtarake. Dega e bankës. Dega e Lidhjes së Shkrimtarëve.* ⁶ Fushë e diturisë, e artit, e shkencës etj. dhe drejtim i veçantë i studimit përkatës në një shkollë profesionale a të lartë; nënndarje e një veprimtarie shoqërore: *Degët e ekonomisë. Dega e gjuhës. Dega e ndërtimit.*⁷

Departament – degë a seksion në një ministri. (në administratën shqiptare para Çlirimit); ministri (në SHBA, Zvicër etj.). *Departamenti i shtetit* ministria e punëve të jashtme në SHBA. 2. njësi e madhe administrative e tokësore në Francë, prefekturë. *Kryeqendra e departamentit.*⁸

¹ Akademia e Shkencave e RPS Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalor i shqipes së sotme*, Tiranë, 1984, стр. 1078.

² Akademia e Shkencave e RPS Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalor i shqipes së sotme*, Tiranë, 1984, стр. 812.

³ Ибид, стр. 812.

⁴ Akademia e Shkencave e RPS Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalor i shqipes së sotme*, Tiranë, 1984, стр. 1077.

⁵ Akademia e Shkencave e RPS Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalor i shqipes së sotme*, Tiranë, 1984, стр. 1018.

⁶ Akademia e Shkencave e RPS Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalor i shqipes së sotme*, Tiranë, 1984, стр. 184. значење 4.

⁷ Ибид, значење 5.

⁸ Akademia e Shkencave e RPS Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalor i shqipes së sotme*, Tiranë, 1984, стр. 189.

Katedër – grup pedagogësh në shkollat e larta që drejtojnë e kryejnë punën mësimore e shkencore për një lëndë të caktuar a për disa lëndë të lidhura ndërmjet tyre; dhoma e këtyre pedagogëve: *Katedra e gjuhës shqipe*.⁹

Pavijon – dhomë ose repart në një spital, sipas llojit të sëmundjeve dhe të mjekimeve. 2. Ndërtesë a sallë për të paraqitur mallrat në një panair.¹⁰

Во продолжение се претставени истите зборови така како што се преведени во албанско-македонски речник и во албанско-српскохрватски речник.

Sektor – сектор (посебен оддел од организација, стопанство, општество и сл.);¹¹ 1. сектор *сектор на цивилна одбрана (sektori i mbrojtjes civile)*; 2. отсек; 3. гранка *гранка на служба (sektori i shërbimit)*¹² 1. isečak, sektor, 2. odsek, odeljak. 3. grana, sektor, polje, područje delovanje. 4. odeljenje¹³

Njësi – единица¹⁴ (*njësi monetare, tregtare, ushtarake, kohore, matjeje, leksikore, mësimore – иарична, иртовска, воена, временска, лексичка, наставна единица, единица за мера*; 2. единство¹⁵ 1. jedinica ekonomska jedinica; 2. jedinstvo jedinstvo mišljenja, jedinstvo osećanja.¹⁶

Njësit – 1. одред; 2. мала воена формација;¹⁷ 3. единица.¹⁸ 1. odred¹⁹

Seksion – 1. секција (*како дел на институција, организација, школски активност и сл.*); 2. секција (*како дел на иоважен сосианок, конгрес и сл.*); 3. отсек (*во администрација и сл.*); 4. пресек (*во теометрија*).²⁰ 1. odeljenje, odsek, sekcija. 2. presek.²¹

Pavijon – 1. павилјон; 2. просторија; 3. зграда.²² 1. paviljon.²³

⁹ Akademia e Shkencave e RPS Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalor i shqipes së sotme*, Tiranë, 1984, стр. 500, значење 2.

¹⁰ Akademia e Shkencave e RPS Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalor i shqipes së sotme*, Tiranë, 1984, стр. 871.

¹¹ Haki Ymeri - Bina, *Fjalor shqip – maqedonisht*, Logos-A, Shkup, 2012, стр. 773.

¹² Adnan & Kimete Agai, *Fjalor shqip-maqedonisht*, Meshari, Shkup, 1996, стр. 638.

¹³ A. Zajmi, M. Bardhi, S. Drini, L. Mulaku, G. Luboteni, S. Imami, *Fjalor shqip - serbokroatisht*, Prishtinë, 1981, стр. 846.

¹⁴ Veselinka Labroska, Berton Sulejmani, Haki Ymeri – Bina, Petar Atanasov, *Fjalor maqedonisht – shqip dhe shqip – maqedonisht*, Shkup, 2016, стр. 115.

¹⁵ Adnan & Kimete Agai, *Fjalor shqip-maqedonisht*, Meshari, Shkup, 1996, стр. 487.

¹⁶ A. Zajmi, M. Bardhi, S. Drini, L. Mulaku, G. Luboteni, S. Imami, *Fjalor shqip - serbokroatisht*, Prishtinë, 1981, стр. 646.

¹⁷ Haki Ymeri - Bina, *Fjalor shqip – maqedonisht*, Logos-A, Shkup, 2012, стр. 583.

¹⁸ Adnan & Kimete Agai, *Fjalor shqip-maqedonisht*, Meshari, Shkup, 1996, стр. 487.

¹⁹ A. Zajmi, M. Bardhi, S. Drini, L. Mulaku, G. Luboteni, S. Imami, *Fjalor shqip - serbokroatisht*, Prishtinë, 1981, стр. 646.

²⁰ Haki Ymeri - Bina, *Fjalor shqip – maqedonisht*, Logos-A, Shkup, 2012, стр. 773 dhe Adnan & Kimete Agai, *Fjalor shqip-maqedonisht*, Meshari, Shkup, 1996, стр. 638.

²¹ A. Zajmi, M. Bardhi, S. Drini, L. Mulaku, G. Luboteni, S. Imami, *Fjalor shqip - serbokroatisht*, Prishtinë, 1981, стр. 846.

²² Adnan & Kimete Agai, *Fjalor shqip-maqedonisht*, Meshari, Shkup, 1996, стр. 522.

²³ A. Zajmi, M. Bardhi, S. Drini, L. Mulaku, G. Luboteni, S. Imami, *Fjalor shqip - serbokroatisht*, Prishtinë, 1981, стр. 691.

Repart – 1. отсек, одделение; 2. погон; 3. воена единица; вод.²⁴ 4. болнички отсек.²⁵ 1. odsek, odeljenje (ustanove, radne organizacije); 2. pogon (fabrike, preduzeća); 3. voj. jedinica.²⁶

Degë – 1. боѝ. гранка, ветка, вејка; 2. теоѝр. притока; 3. оддел, раздел; 4. отсек *оѝсек за исѝорија, за хемија*; 3. струка²⁷, специјалист, бранша, област, подрачје *ѝодрачје за снабдување*, отсек *оѝсек ѝо исѝорија*, одделение, секција, филијала *филијала на банка*, подружница *синдикална ѝодружница*.²⁸ 1. bot. grana; 2. grana, struka, branša, branža, oblast, područje. 3. odsek, odeljenje, sekcija, ogranak, filijala, podružnica. 4. pritoka.²⁹

Departament – 1. департман (*админисѝраѝивно-ѝериѝоријална единица во некои заѝадни земји*); *админисѝраѝивно ѝодрачје*; ³⁰ област, околија, 2. гранка, отсек ³¹

Сега ќе ги наведеме истите зборови така како што се објаснуваат или опишуваат во толковните речници на современиот македонски јазик ³² и како што се преведени во македонско-албански речник:

Единица – 1. shifra e fundit e një numri shumëshifror. 2. njësh, notë e dobët. 3. njësi matjeje. 4. njësit ushtarak. 5. vajzë e vetme. ³³

1. Бројка со која се бележи природниот број еден.

Анѝиски: one; *албански:* njësh

Вид: број (м.)

2. Последната цифра во повеќецифрените броеви, класа на единици

Албански: njëshe

Употреба: математика

3. Најниска, слаба оценка во образованието.

Албански: njësh, e dobët

Употреба: образование

Слично со: кеѝ (м.)

4. Тој или таа што е означено со бројката еден (играч во спортот, натпреварувач, превозно средство, просторија).

²⁴ Adnan & Kimete Agai, *Fjalor shqip-maqedonisht*, Meshari, Shkup, 1996, стр. 600.

²⁵ Haki Ymeri - Bina, *Fjalor shqip – maqedonisht*, Logos-A, Shkup, 2012, стр. 737.

²⁶ A. Zajmi, M. Bardhi, S. Drini, L. Mulaku, G. Luboteni, S. Imami, *Fjalor shqip - serbokroatisht*, Prishtinë, 1981, стр. 797.

²⁷ Haki Ymeri - Bina, *Fjalor shqip – maqedonisht*, Logos-A, Shkup, 2012, стр. 124.

²⁸ Adnan & Kimete Agai, *Fjalor shqip-maqedonisht*, Meshari, Shkup, 1996, стр. 131.

²⁹ A. Zajmi, M. Bardhi, S. Drini, L. Mulaku, G. Luboteni, S. Imami, *Fjalor shqip - serbokroatisht*, Prishtinë, 1981, стр. 172.

³⁰ Adnan & Kimete Agai, *Fjalor shqip-maqedonisht*, Meshari, Shkup, 1996, стр. 136.

³¹ Haki Ymeri - Bina, *Fjalor shqip – maqedonisht*, Logos-A, Shkup, 2012, стр. 127.

³² Во овој ченик, освен што се толкува зборот на македонски јазик, се ставаат и соодветните зборови на англиски и на албански јазик.

³³ Haki Ymeri; Zihni Osmani, *Fjalor maqedonisht – shqip*, Logos-A, Shkup, 2000, стр. 87 dhe Haki Ymeri; Zihni Osmani, *Fjalor maqedonisht – shqip*, Menora, Shkup, 2008, стр. 175.

Албански: njëshi, i pari

5. Големина, мерка според која се мерат други големини (за тежина, должина итн.)

Англиски: unit; *албански:* njësi

Употреба: физика

6. Дел од некаква целина, изделен поради посебноста на делокругот на дејноста, неговите специфични задачи, цели и сл.

Англиски: unit; *албански:* njësi

Употреба: административен термин

Примери:

воена единица

йешадиски единици

йројтивйожарна единица

йроизводсйвена единица

7. Определен составен дел, елемент од некој систем, множество, збир

Англиски: unit; *албански:* njësi

Примери:

јазична единица ³⁴

Оддел – 1. pjesë e një lokali. 2. kupe treni. 3. pjesë teksti a libri; paragraf.

4. njësi administrative, seksion, departament, degë, ³⁵ repart.

мн. оддели

Вид збор: *именка, машки род*

Ранг: 3408

1. Составен дел од организација, институција, установа.

Англиски: department; *албански:* seksion

Примери:

Хируршки оддел.

Одделој за образование йри Ойшйинайа.

Слично со: отсек (м.)

2. Дел, глава на книга, весник и сл.

Англиски: section; *албански:* pjesë, seksion

Примери:

Последниој дел од йрудој йрейсйавува сумирање на резултайите од исйражувањето.

³⁴<http://www.makedonski.info/search/%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0>

³⁵ Haki Ymeri; Zihni Osmani, *Fjalor maqedonisht – shqip*, Logos-A, Shkup, 2000, f. 282 dhe Haki Ymeri; Zihni Osmani, *Fjalor maqedonisht – shqip*, Menora, Shkup, 2008, f. 493.

3. Гранка, дисциплина од поширока област што се одликува со посебни карактеристики.

Англиски: field; албански: fushë, disiplinë

Примери:

*Оддел за итентика во рамките на биотехнологијата.*³⁶

Одделение – 1. klasë (në shkollë fillore). 2. pjesë a degë e një institucioni.³⁷
мн. одделенија

Вид збор: именка, среден род

Ранг: 1299

1. Составен дел од организација, институција, установа.

Англиски: department; албански: njësi

Употреба: административен термин

Примери:

одделение за интензивна нега

травматолошко одделение

Слично со: оддел (м.)

2. Клас во основно училиште.

Англиски: class; албански: klasë

Употреба: образование

Примери:

*Поради отсуство на наставничката, двете одделенија ти сѐија.
прво одделение*

Слично со: паралелка (ж.)

Изведенки

1. одделенски, прид.

Одделенскиот,

што се однесува на одделение.

Пример: одделенски раководител

2. одделенец м.

мн. одделенци³⁸

Одред – repart, aradhe (ushtarake),³⁹ detachment.

1. Воена единица или вооружена организирана група со борбена задача.

³⁶ <http://www.makedonski.info/search/%D0%BE%D0%B4%D0%B4%D0%B5%D0%BB>

³⁷ Haki Ymeri; Zihni Osmani, *Fjalor maqedonisht – shqip*, Logos-A, Shkup, 2000, стр. 282 dhe Haki Ymeri; Zihni Osmani, *Fjalor maqedonisht – shqip*, Menora, Shkup, 2008, стр. 493.

³⁸ <http://www.makedonski.info/search/%D0%BE%D0%B4%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5>

³⁹ Haki Ymeri; Zihni Osmani, *Fjalor maqedonisht – shqip*, Logos-A, Shkup, 2000, стр. 284 dhe Haki Ymeri; Zihni Osmani, *Fjalor maqedonisht – shqip*, Menora, Shkup, 2008, стр. 497.

Англиски: detachmen; албански: njësit, detashment

Употреба: воен термин

Примери:

Партизански одреди.

Командант на одредот.

Одред од њедесетина луѓе.

2. Организирана група со организација слична на воената.

Англиски: department; албански: repart

Примери:

*Извиднички одред.*⁴⁰

Отсек – 1. ndarje, pjesë, 2. seksion, degë, 3. segment.⁴¹ repart.

мн. ојсеци

Вид збор: *именка, машки род*

Ранг: 15706

1. Дел од некоја целина.

Англиски: part; албански: pjesë

Примери:

Композицијата е поделена на њедесет и шест тактови, поделени на четири ојсеци.

Слично со: дел (м.)

2. Внатрешна организациска единица во едно одделение на некоја установа, управен орган или сл.

Англиски: department; албански: repart

Употреба: административен термин

Примери:

Јас сум референт во сџанбен ојсек.

Правен ојсек.

Слично со: одделение (ср.)

3. Временски период

Англиски: period; албански: periudhë

Примери:

Час е ојсек на време што трае 60 минути.

временски ојсек

Слично со: период (м.)

4. Отсечен дел, отсечка, отсечок.

Англиски: segment; албански: segment

⁴⁰ <http://www.makedonski.info/search/%D0%BE%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B4>

⁴¹ Haki Ymeri; Zihni Osmani, *Fjalor maqedonisht – shqip*, Logos-A, Shkup, 2000, f. 300 dhe Haki Ymeri; Zihni Osmani, *Fjalor maqedonisht – shqip*, Menora, Shkup, 2008, f. 523.

Употреба: математика

Слично со: отсечок (м.)

5. Место каде што брегот е одронет и стрмен.

Англиски: abyss; албански: humnerë

Употреба: геологија

Слично со: амбис (м.)⁴²

Департман:

мн. *дејарџмани*

Вид збор: *именка, машки рог*

Ранг: 33117

1. Административно-територијална единица во некои земји (на пр. во Франција).

Англиски: department; албански: repart

Примери:

Најравен е џусџош во четиринаесет дејарџмани.

Слично со: област (ж.), околија (ж.)

2. Министерство за надворешни работи во некои земји (Швајцарија, САД)

Англиски: department; албански: ministrija e punëve të jashtme

3. Управно одделение на повисока установа во некои земји.

Англиски: department; албански: repart⁴³

1. назив за регионална заедница (околија, округ) во некои земји, посебно во Франција; 2. во САД: Министерство за надворешни работи.⁴⁴

Сектор:

1. Дел од круг ограничен од лак и два радиуса.

Англиски: sector; албански: sektor

Употреба: математика

Примери:

рамен секџор

2. Дел од некое пространство, подрачје.

Англиски: sector; албански: zonë

Примери:

секџорој на одбраната

⁴² <http://www.makedonski.info/search/%D0%BE%D1%82%D1%81%D0%B5%D0%BA>

⁴³ <http://www.makedonski.info/search/%D0%B4%D0%B5%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BC%D0%B0%D0%BD>

⁴⁴ Љубо Микуновиќ, *Современ лексикон на странски зборови и изрази*, ИРО Наша книга, Скопје, 1995, стр. 154.

исџочниот секџор на фронтот

Слично со: подрачје (ср.)

3. Оддел на установа или организација со определена специјализација.

Англиски: sector; албански: sektor

Употреба: административен термин

Примери:

Продажниот секџор на фирмата

Слично со: одделение (ср.)

4. Дел од стопанството со определени економски и социјални признаци.

Англиски: sector; албански: sektor

Употреба: економија

Примери:

приватниот секџор

државниот секџор ⁴⁵

1. исечок, дел од круг; 2. изрезок, дел од кугла. 3. дел од воен фронт; 4. подрачје, делокруг на работа; 5. дел од пат. ⁴⁶

Секција:

1. Оддел или пододел на установа, организација со определена специјалност; подраздел на конгрес, конференција и сл.

Англиски: section; албански: seksion

Примери:

младинска секција

работата на секциите на друштвото

Конгресот работи во секции.

Слично со: оддел (м.)

2. Дел од некоја градежен систем, од некоја машина или уред, блок.

Англиски: section; албански: seksion

Употреба: технологија

Примери:

секцијата на каналите

Слично со: блок (м.)

3. Дел од пат или пруга, сектор.

Англиски: section; албански: sektor

⁴⁵<http://www.makedonski.info/search/%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80>

⁴⁶ Љубо Микуновиќ, *Современ лексикон на странски зборови и изрази*, ИРО Наша книга, Скопје, 1995, стр. 538.

Слично со: сектор (м.)

4. Расекување груп.

Англиски: dissec; албански: sorëtoj

Употреба: медицина

Слично со: расекување (ср.)

5. Географска карта на помало подрачје ⁴⁷

1. отсек, оддел, дел од установа или организација, подраздел на конгрес, конференција и сл. 2. дел од еден пат, од една сообраќајница;
3. географска карта на помало подрачје.⁴⁸

Во продолжение ќе прикажеме неколку конкретни називи што се употребуваат во регионот само со зборот **сектор** / **sektor**:

Sektori për Teknologji të Informacionit dhe Komunikimit

Sektori për Procedurë Administrative të Shkallës së Dytë, Konteste

Administrative dhe Arkëtim të Kërkesave

Sektori për Revision të Brendshëm

Sektori për integrimе europjane

Sektori për sigurim shëndetësor dhe ndjekje të punës se FSSHM

Sektori i teknologjisë së informatikës dhe komunikimit

Sektor për bashkëpunim ndërkombëtar dhe ndihmë teknike në kabinet

Sektori për menaxhim me kriza në sektorin e shëndetëse dhe donacionet

Sektori për çështje normative ligjore dhe administrative

Sektori për punë të përgjithshme

Sektori për mbrojtje preventive shëndetësore

Sektori për mbrojtje primare shëndetësore

Сектори во министерството за економија

Сектор за координација на активностите на министерот

Сектор за управување со човечки ресурси

Сектор за финансиски прашања

Сектор за правни работи

Сектор за европска интеграција

Сектор за внатрешен пазар

Сектор за меѓународно - трговска соработка

Сектор за енергетика

Сектор за минерални суровини

Сектор за индустриска и инвестициска политика и општествена

⁴⁷<http://www.makedonski.info/search/%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0>

⁴⁸ Љубо Микуновиќ, *Современ лексикон на странски зборови и изрази*, ИРО Наша книга, Скопје, 1995, стр. 539.

одговорност

Сектор за претприемништво и конкурентност на малите и средни претпријатија (мсп)

Сектор за туризам и угостителство

Сектор за информатичка и комуникациска технологија

Zyra e Burimeve Njerëzore (Tiranë)

Sektor i Burimeve Njerëzore (Kosovë)

Sektor i Burimeve Njerezore (Mallakstër)

Sektor i ndërtimit (Tiranë)

Sektor i ndërtimtarisë (Maqedonia e Veriut)

Sektor i për inspeksion financiar në sektorin publik (Maqedonia e Veriut)

Shoqata për Teknologji të Informacionit dhe Komunikimit (Kosovë)

Како што може да се види, во некои институции за истата подделба се употребуваат зборовите *njësi*, *degë*, *zyrë* итн.

Има и случаи кога за некои термини, појави или изрази (синтагми) се одвива жестока дебата меѓу јазичарите и многу тешко може да се аргументира која варијанта е најсоодветна, бидејќи влијаат многу фактори. Освен изборот на термин, поим или синтагма за називот на составните делови на институција, несусогласеност има и при употребата на голема или мала буква. Во некои институции сите почетни букви на називот на секторот се пишуваат со голема буква, во други институции само зборот *сектор* се пишува со голема буква.

Заклучок

Од сè што изнесовме погоре, се гледа дека за еден ист поим или термин има многу синоними, понекогаш со потполно исто значење, а понекогаш со приближно значење, кои постојано кружат и се мешаат еден со друг, создавајќи замагленост и тотална нејаснотија. Ова не се случува само при преведување, туку и при пишување на административни текстови на албански или на македонски јазик. Факторите што ја предизвикале оваа шареноликост на термините / поимите на администрацијата во РС Македонија, во Албанија и во Косово се многубројни, почнувајќи од: традицијата на администрацијата, влијанието од туѓите јазици и култури, различното административно и правно уредување во овие три држави, индивидуалниот стил и вкус на преведувачот или креаторот на текстот, изворот на текстот (во РСМ секогаш преведуван јазик е албанскиот јазик) и многу други фактори.

Бидејќи сите Албанци на светот, каде и да се, имаат единствена азбука, единствен стандарден албански јазик за сите, треба и терминологијата на сите полиња да биде изедначена. Главна и многу тешка задача на сите албанолози ќе биде, првенствено, да ја унифицираат административната терминологија, а понатаму и терминологијата на другите полиња. За почеток треба јасно и добро да се определи кој збор да се избере за употреба. Ако не може да се унифицира еден термин поради екстралингвистички фактори, но можеби и поради јазични фактори, тогаш треба јасно да се објасни причината. Ова ќе им ја олесни работата и ќе им помогне на преведувачите да немаат дилеми, бидејќи досега секој преведувач самостојно избирал како ќе преведе некој збор.

Од искуството на другите земји, поврзано со ова прашање (на пр., во Јужен Тирол), е констатирано дека ваквата состојба траела со децении и затоа се бара волја, посветеност, сериозна работа и трпение. Тука би ја споменала и толеранцијата, бидејќи за некои термини или изрази за кои нема научни аргументи, туку се само прашање на стилот и традицијата, ќе треба некоја од научните академии (на РСМ, на Албанија или на Косово) и владите да попуштат, отстапувајќи од досегашната традиција и да почнат да го употребуваат терминот или изразот избран од групата специјалисти на соодветните полиња и од најистакнатите лингвисти во регионот. Потоа, административните термини со сите објаснувања да се внесат во електронските речници и во софтверот што го креира Агенцијата за примена на јазикот, за потоа да се стават во употреба насекаде каде што се користи албанскиот јазик.

Библиографија:

Кирилична библиографија:

- Велјановска, К. (2006) *Фразеолошкиите изрази во македонскиот јазик (со осврќи на соматската фразеологија)*, Македонска ризница, Куманово
- Димитровски, Т. Корубин, Б. Стаматоски. Т. (1961) *Речник на македонскиот јазик* (со српскохрватски толкувања), А-Н, Скопје.
- Димитровски, Т. Корубин, Б. Стаматоски. Т. (1965) *Речник на македонскиот јазик* (со српскохрватски толкувања), О-П, Скопје.
- Димитровски, Т. Корубин, Б. Стаматоски Т. (1996) *Речник на македонскиот јазик* (со српскохрватски толкувања), Р-Ш, Скопје
- Мирто, Љ. (2008) *Фразеолошки ѕборедби меѓу албанскиот и македонскиот јазик*, Скопје
- Микуновиќ, Љ. (1995). *Современ лексикон на ѕирански зборови и изрази*, Скопје: Иро наша книга.

ДИГИТАЛЕН РЕЧНИК НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК: <http://www.makedonski.info/>

Латинична библиографија:

- Agai, A. & K. (1996) *Fjalor shqip-maqedonisht*. Shkup: Meshari.
- Zajmi, A. Bardhi, M. Drini, S., Mulaku, L. Luboteni, G. Imami, S. (1981). Grup autorësh. (2000) *Fjala shqipe në vend të fjalës së huaj*, Mitrovicë.
- Jashari, A. (2007). *Fjalor me shprehje të huazuara në gjuhën shqipe*, Tiranë.
- Labroska, V. Sulejmani, B. Haki Ymeri – Bina, Atanasov P. (2016) *Fjalor maqedonisht – shqip dhe shqip – maqedonisht*, Shkup.
- Nuhiu, B. (2002). *Fjalor shprehjesh frazeologjike (Anglisht-Shqip)*, Prishtinë.
- Pano, T. (2006) *Fjalorth i ri*, Tiranë
- Ymeri, H. - Bina. (2012) *Fjalor shqip – maqedonisht*, Shkup: Logos-A.
- Ymeri, H.; Osmani, Z. (2000). *Fjalor maqedonisht – shqip*, Logos-A, Shkup.
- Ymeri, H.; Osmani, Z. (2008). *Fjalor maqedonisht – shqip*, Menora, Shkup.
- Thomai, J. (1999) *Fjalori frazeologjik i gjuhës shqipe*, Tiranë.
- Fjalor shqip - serbokroatisht*, Prishtinë.
- Akademia e Shkencave e RPS Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalor i gjuhës shqipe*, Tiranë, 1954.
- Akademia e Shkencave e RPS të Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalori i gjuhës së sotme shqipe*, 1980.
- Akademia e Shkencave e RPS Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalor i shqipes së sotme*, Tiranë, 1984.
- Akademia e Shkencave e RPS Shqipërisë, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, *Fjalor i gjuhës shqipe*, Tiranë, 1954.

Aјten Хајдари-Камили

UNIFICATION OF THE ADMINISTRATIVE TERMINOLOGY IN THE ALBANIAN LANGUAGE

Abstract

The need to unify the administrative terminology in RNM, Albania and Kosovo respectively, throughout the Albanian language has been ascertained for a long time, but there has been a special stress for the use of the Albanian language in the administration of RNM. The translators very often, but sometimes even the compilers of administrative texts face great challenges during the selection of relevant terms, because have been confronted with different varieties in these three states. A very serious issue has been which form or model should be takes as basis: what is being used in Albania, in Kosovo or the meticulous translation from Macedonian? In order to end these challenges, the only solution is for the administrative terminology in the Albanian language to be unified and later on also of other fields.

To give arguments regarding the need for the unification of the terminology, I have analyzed the terms by describing how they are in explanatory dictionaries (in

the dictionaries of modern Albanian language and modern Macedonian language), afterwards how they are translated in Albanian-Macedonian dictionaries, later on how they are translated in Macedonian-Albanian dictionaries and for comparison I have put also the Albanian-Serbo-Croatian dictionaries and vice versa, since its regarding international terms or terms that are the same in the Slavic languages.

Keyword: unification, administrative terminology, electronic dictionary, Albanian language

Клучни зборови: унификација, административна терминологија, електронски речници, албански јазик